

Győri Ítéltábla
Pf.III.20.060/2012/5.szám

Az ítéltábla dr. Bécsi Katalin ügyvéd által képviselt **felperesnek** az **alperes** ellen **bíróági jogkörben okozott kár megtérítése** iránt indított perében, a Győr-Moson-Sopron Megyei Bíróság 2011. november 23. napján kelt 5.P.20.147/2011/22. számú ítéletével szemben, a felperes által 23., 30., 31. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán - tárgyaláson - meghozta a következő

í t é l e t e t :

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Megállapítja, hogy a felperes 100 %-os mértékben pervesztes lett.

A feljegyzett fellebbezési eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincsen helye.

I n d o k o l á s :

A Győr-Moson-Sopron Megyei Bíróság fellebbezéssel támadott ítéletében a felperes kártérítés megfizetésére irányuló kereseti kérelmét elutasította. Kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 10.000.-Ft perköltséget. Megállapította, hogy az állam által előlegezett 900.000.-Ft eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítéletének tényállásában megállapította, hogy a alperes 2003. szeptember 18. napján kelt és ugyanakkor jogerős Bf.715/2002/5. számú végzésével - helyesbítéssel - de érdemét tekintve helybenhagyta a Tatabányai Városi Bíróság 2002. május 10-én kelt B.476/2000/29/I. számú ítéletét, amelyben I.rendű felperes vádlottat (felperest) egy rendbeli társtettesként elkövetett zsarolás büntettének kísérletében, egy rendbeli rablás büntettében és egy rendbeli közokirattal visszaélés vétségében bűnösnek mondta ki és 3 év 6 hónap börtönbüntetésre ítélte. Mellékbüntetésként a közügyek gyakorlásától 3 évre eltiltotta. A másodfokú döntés meghozatalára a 2003. szeptember 18. napjára kitűzött tanácsülésen került sor. A főügyészségi indítvány védőknek és vádlottaknak való kiadására vonatkozó bírói utasítást 2003. szeptember 11-én teljesítették. A másodfokú végzés kézbesítésével kapcsolatos tértivevények nem lelhetők fel.

A fenti jogerős döntés alapján a felperes 2003. október 21. napjától 2004. április 6. napjáig szabadságvesztés büntetését töltötte.

A felperes felülvizsgálati kérelme alapján eljáró Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága 2004. április 6-án meghozott Bfv.III.2.518/2003/6. számú határozatával az első- és másodfokú bíróság döntését hatályon kívül helyezte.

A megismételt eljárásban a Tatabányai Városi Bíróság 2005. május 5-én kelt B.589/2004/15. számú ítéletével a felperest, mint I. r. vádlottat egy rendbeli bűnsegédként elkövetett zsarolás büntette, egy rendbeli rablás büntette és egy rendbeli közokirattal való visszaélés miatt halmazati főbüntetésül 3 év börtönbüntetésre, mellékbüntetésként 3 év közügyektől eltiltásra ítélte. A fellebbezések folytán eljáró alperes - bizonyítás felvételét követően - 2006. március 30. napján kelt Bf.310/2005/17. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatva, a felperest mint vádlottat az ellene bűnsegédként elkövetett zsarolás büntettének kísérlete miatt emelt vád alól felmentette. Egyidejűleg a felperest 2 év szabadságvesztésre ítélte, melynek végrehajtását 4 év próbaidőre felfüggesztette. A végrehajtási fokozatot börtön fokozatban állapította meg, és mellőzte a közügyektől való eltiltás mellékbüntetését. A kiszabott szabadságvesztés időtartamába - annak esetleges végrehajtása esetén - a felperes által 2003. október 21-től 2004. április 6-ig fogvatartásban töltött időt beszámította.

A megismételt eljárásban hozott jogerős határozat elleni felülvizsgálati kérelmet a Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága Bfv.II.719/2007/2. számú végzésével 2007. szeptember 10. napján elutasította. A jogerős döntéssel szemben felperes által előterjesztett perújítási indítványt elutasító, az alperes 2008. március 10-én kelt, Bpi.88/2008/2. számú végzését a felperes fellebbezése folytán eljáró Győri Ítéltábla 2008. április 5-én jogerős Bkf.122/2008/2. számú végzésével helybenhagyta.

A felperes módosított kereseti kérelmében a Ptk.349. § alapján bírósági jogkörben okozott kár címén kérte alperes kötelezését 17 millió forint nem vagyoni kártérítés és 3 millió forint általános kártérítés megfizetésére.

A kereset szerint az alperes jogellenes magatartása abban áll, hogy az eljáró bíróságok a tényállást nem derítették fel kellő alapossággal, a bizonyítékokat nem megfelelően mérlegelték, azaz a sértettet a bíróság nem hallgatta meg, a sértett feljelentése és a terhelt vallomása közti ellentmondások feloldására nem került sor. A bíróságok indokolási kötelezettségüknek nem tettek eleget, sérült a közvetlenség elve és a felperes tisztességes eljáráshoz való joga. A megállapított tényállás több helyütt iratellenes. A jogszabályoknak megfelelő eljárás lefolytatása a felperes felmentését eredményezhette volna. Hangsúlyozta a felperes, hogy az eljáró bíróságok megsértették a kézbesítési és az értesítési szabályokat, így a Tatabányai Városi Bíróság B.476/2000/29/I. számú elsőfokú ítéletét és a alperes Bf.715/2002/5.számú másodfokú ítéletét felperes nem kapta kézhez, azokat személyesen a bíróságon vette át

Nem vagyoni kártérítési igényét arra alapította, hogy az ellene folyamatban volt büntetőeljárás, majd ártatlan elítélése és fogvatartása pszichésen és erkölcsileg megviselte, és egzisztenciálisan is ellehetetlenítette.

A 3 millió forint összegben meghatározott vagyoni kára a bizonyítási eszközök beszerzésének költségéből, a büntetőeljárás során a védekezéséhez szükséges jogi képviselő és jogi tanácsadás költségéből ered.

Alperes a kereset elutasítását kérte.

Előadta, hogy a felperes bűnössége két vádpontban megállapítást nyert, így ártatlan elítélésére való hivatkozása a valóságnak nem felel meg. Hangsúlyozta az alperes, hogy a bírói munkával együttjáró - nem kirívó mértékű - jogalkalmazási tévedés a felróhatóság körén kívül esik. Álláspontja szerint a felperes által hivatkozott kézbesítési hibákkal kapcsolatosan kártérítési felelőssége nem állapítható meg.

Az elsőfokú bíróság a bírósági jogkörben okozott kárért való felelősség Ptk.349. § (1) bekezdésében szabályozott különös és a Ptk.339. § (1) bekezdése szerinti általános feltételeit vizsgálva megállapította, hogy a felperes kereseti kérelme nem megalapozott.

A korábban eljáró első- és másodfokú bíróságok a kézbesítési szabályokat nem sértették meg. A Tatabányai Városi Bíróság B.476/2000/29/I. számú ítéletének kihirdetésekor a felperes jelen volt, akkor fellebbezését is bejelentette. Az ítélet kézbesítésének tényéhez ezért joghatás nem fűződött - az ítélelhozatalkor hatályos, a bírósági ügyvitel szabályairól szóló 123/1973.(I.1974.1.) számú utasítás 40. § (6) bekezdése értelmében - a tértivevények hiánya jogellenesnek nem tekinthető.

Az alperes által 2003. szeptember 18. napjára tűzött tanácsulást megelőzően - a bírói utasítás szerint - az ügyészi indítvány a felperesnek és a védőjének is megküldésre került. A fenti okok miatt az ügyészi indítvány megküldésének hiányzó tértivevénye nem eredményezi a kézbesítési szabályok megsértését.

Alapítalanul hivatkozik a felperes arra, hogy alperes kártérítési felelősségét azon magatartása alapozza meg, hogy a felperest nem értesítette a 2003. szeptember 18-án tartott tanácsulást időpontjáról. A felperes elítélésekor hatályos, a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (Be.) 360. § (1) bekezdése a tanács elnökének hatáskörébe utalja azon döntést, hogy a fellebbezés elbírálására tanácsulást, nyilvános ülést, vagy tárgyalást tűz-e ki. A fellebbezés elbírálására tehát tanácsuláson, a vádlott jelenléte nélkül is lehetőség volt, ezért alperes jogellenes magatartást nem tanúsított.

Az elsőfokú bíróság rámutatott arra, hogy az alperes károkozó magatartásaként megjelölt cselekmények a jogtalan elítélést eredményező büntetőeljárás felperes által jogszabálysértőnek ítélt lefolytatására vonatkoznak (szabálytalan kézbesítés, bizonyítékok téves értékelése).

A bírói gyakorlat azonban egységes tekintetben, hogy amennyiben a fél bírósági jogkörben okozott kár megtérítése iránti igényét a saját ügyében korábban hozott jogerős ítélet sérelmezett tartalmára alapítja, úgy a kártérítési per bírósága a döntés jogellenességét nem

állapíthatja meg, azaz a kártérítési per nem jelent új jogorvoslati fórumot a korábban meghozott és a fél számára kedvezőtlen döntés felülvizsgálatára.

A fentiek értelmében az elsőfokú bíróság azt állapította meg, hogy alperes magatartása jogszabályt nem sértett, az a körülmény, hogy 3 vádpont helyett „csak” 2 vádpontban került megállapításra a felperes bűnössége, a felróhatóság körén kívül esik.

A felperes kiegészített fellebbezésében az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését kérte annak megalapozatlansága okán. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a módosított kereseti kérelemnek megfelelő bizonyítási eljárást nem folytatott le. Másodlagosan kérte, hogy az ítélet az elsőfokú ítélet megváltoztatásával az alperest a kereseti kérelemben írtak szerint marasztalja.

A felperes fellebbezési érvelése azt hangsúlyozta, hogy az eljárás büntetőbírók az eljárás lefolytatása során a bizonyítékokat kirívóan okszerűtlenül értékelték, amelynek eredménye a felperes bűnösségének megállapítása. Lényeges eljárási szabályt sértett a büntetőbírók, mivel nem adott lehetőséget a terheltnek a másodfokú tárgyaláson való jelenlétre, az ítélet kézbesítésének elmulasztásával pedig a fellebbezés indokainak írásbeli előterjesztésére. Kiemelte, hogy a megismételt eljárásban az egyik általa hivatkozott bizonyíték új szempontú értékelése eredményezte, hogy a másodfokú bíróság a zsarolás büntetettének vádja alól őt felmentette. Az 1999. november 2-án 10 óra 17 perckor készült 761/1999. számú nyomozati irat 5. oldalán írtak figyelembevétele, és "A" sértett vallomásában mutatkozó ellentmondások feloldása a felperes -valamennyi vádpont alóli - felmentését eredményezné. Rámutatott, hogy a büntető ítéletben megállapított tényállás a polgári bíróságot nem köti. Így nincs akadálya annak, hogy a per során felmerült valamennyi bizonyíték - így a büntetőeljárás tartalma - figyelembevételével a polgári per bírósága a büntetőbíróktól eltérő tényállást állapítson meg (Pp.4.§).

A fellebbezés arra is kitért, hogy a kára akkor következett be, amikor az alapügyben eljárás bírósági ítéletet a megismételt eljárásban eljárás bíróság megváltoztatta, és a végrehajtandó szabadságvesztést 2 év időtartamú, 4 év próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztésre ítélte. Ezen időszak alatt a felperes 2003. október 21. napjától 2004. április 4. napjáig az alapügyben kiszabott büntetését töltötte. A felperest ért vagyoni, nem vagyoni károk, a börtönben töltött hónapok alatt következtek be. A felperesi álláspont szerint ezen időszakra vonatkozóan a felperest kártérítés illeti meg.

Az alperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult. Kifejtette, hogy abból eredően, hogy a jogerős ítéletet hozó bíróság a szabadságvesztés végrehajtását próbaidőre felfüggesztette, nem vált jogellenessé az az intézkedés, ami alapján a felperes korábban a szabadságvesztés büntetés végrehajtását megkezdte. A felfüggesztés kedvezményében ugyanis a felperes csak ezt követően részesült. A szabadságvesztés mértéke a ténylegesen fogvatartott időt nem haladja meg.

A fellebbezés nem megalapozott.

Az ítélet tábla megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárást a szükséges körben lefolytatta, a bizonyítékokat a Pp.206. §-ban írtaknak megfelelően okszerűen értékelve, helyes tényállást állapított meg, amelyből levont jogi következtetéseivel - és azok indokaival is - az ítélet tábla egyetért.

Osztotta az ítélet tábla az elsőfokú bíróság azon álláspontját, hogy alperes magatartása felróhatóságának hiányában a kártérítési felelősség Ptk.349. § (1) és Ptk. 339. § (1) bekezdésében előírt különös és általános feltételei nem állnak fenn.

Helytállóan állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy az alperes az akkor hatályos kézbesítési szabályokat sem szegte meg. Azok esetleges megsértése azonban az alperes kártérítési felelősségét azért sem alapozná meg, mivel a jogerős ítélet alapjául szolgáló megismételt eljárás tekintetében az alperes a kézbesítési szabályok megsértésére már nem hivatkozott.

A felperes károkozó magatartásként a büntetőeljárás során rendelkezésre álló bizonyítékok helytelen mérlegelésére hivatkozott, sérelmezte a sértett személyes meghallgatásának mellőzését és a sértetti vallomás ellentmondásainak tisztázását.

A Pp. 4.§ (1) bekezdése szerint a bíróságot határozatának meghozatalában más hatóság döntése vagy a fegyelmi határozat, illetve az azokban megállapított tényállás nem köti. A (2) bekezdés kimondja, ha jogerősen elbírált bűncselekmény vagyoni következményei felől polgári perben kell határozni, a bíróság a határozatában nem állapíthatja meg, hogy az elítélt nem követte el a terhére rótt bűncselekményt.

Az idézett rendelkezés lehetőséget ad arra, hogy a polgári bíróság a tényállást a büntető bíróságtól - részben - eltérően állapítsa meg. Ez azonban semmilyen módon nem eredményezheti a tényállás felállítását akként, hogy abból a vádlott - büntető bíróság által jogerősen megállapított - bűnössége okszerűen nem következik.

Az a körülmény, hogy az államigazgatási jogkörben okozott kár megtérítése iránti perben lehetőség van annak megállapítására, hogy az államigazgatási határozat felróható módon, kirívóan okszerűtlen mérlegelés eredménye, nem vezethet oda, hogy a polgári bíróság a jogerős büntető határozatot felülvizsgálva, a tényállást akként állapítsa meg, hogy a vádlott a bűncselekményt nem követte el.

A felperes a kiegészített fellebbezésében arra is hivatkozott, hogy az őt ért nem vagyoni hátrányok az ellene folytatott büntetőeljárás tényéből, börtönviselt mivoltából és ártatlan elítéléséből erednek.

A felperes többhónapos fogvatartása és az ebből fakadó nem vagyoni hátrányai azonban nem ártatlan elítéléséből erednek, hanem abból a körülményből, hogy a büntető bíróság a megismételt eljárásban a felperes bűnösségét a korábbi 3 vádpont helyett 2 vádpontban állapította meg, ezért enyhébb büntetést szabott ki. A felperest végrehajtandó helyett felfüggesztett szabadságvesztésre ítélte.

A megismételt büntetőeljárásban kiszabott enyhébb büntetés azonban nem értékelhető olyan kirívóan okszerűtlen mérlegelésnek, amely az alperes felróható és jogellenes magatartásaként értékelhető, ezáltal a Ptk.339. § és 349. § (1) bekezdése alapján kártérítési felelősséget alapozna meg.

Az ítéltábla megállapította, hogy az elsőfokú bíróság - a fenti kiegészítéssel - helytállóan utasította el a felperes kereseti kérelmét, ezért a Pp.254. § (3) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

Az eredménytelenül fellebbező felperest a Pp. 78. §. (1) bekezdése alapján terhelő fellebbezési illeték a felperes személyes költségmentessége okán - 6/1986.(VI.26.) IM. r. 13-14. §. alapján - az állam terhén marad. Az ítéltábla a pártfogó ügyvédi képviselőre tekintettel a Pp.87.§ alapján a perköltségviselés arányáról rendelkezett.

Győr, 2012. október 17. napján

Dr. Havasiné dr. Orbán Mária sk.
a tanács elnöke

Dr. Sarmon Hedvig sk.
előadó bíró

Dr. Világi Erzsébet sk.
bíró

A kiadmány hitelül:

Kiadó: